

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, plața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancoate nu se
primesc. — Manuscrisurile nu se
returnează.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Strouri de anuloruri:
în Viena: M. Dukas, Heinrich
Scholz, Rudolf Moss, A. Oppel-
scholger; Anton Oppel, J.
Duncker, în Budapesta: A. V.
Goldberg, Kisköten Bernat; în
București: Agence Havas, Suc-
surale de Romania; în Ham-
bur: Karoly & Liebmann.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o colină 6 or. și
der. timbra pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarif și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 or, sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LVIII

„Gazeta” iese în ziua care dă.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 24 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
la ad. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 or. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 248.

Brașov, Mercuri, 8 (20) Noemvrie

1895.

Din cauza sfintei sârbători de mâne djarul
nu va apăre până Joi sâra.

Conciliațiune guvernamentală.

Una din armele, cu cari opozi-
ția maghiară combate guvernul ac-
tual imputându-i, că nu e destul de
prevădător și național, este și ces-
țiunea naționalităților, ba acum a
ajuns, ca această cesțiune după pro-
pria mărturisire a corifeilor parla-
mentari unguri să fiă declarată în-
tre toate ca cea mai însemnată.

Și întru adevăr, în rëndul acesta
s'a vorbit mult în decursul desba-
terii budgetare despre naționalități
și politica, ce o urmăresce cabinetul
Banffy față cu ele.

Se înțelege, că Apponyi, Ugron
etc. nu s'ni decum mulțamiți cu
modul cum procede guvernul. Nu le
place mai ales, că după părerea lor
Banffy desfășură prea puțină ener-
gie și rigore atât față cu naționa-
litățile din Ungaria și Transilvania,
cât și față cu Croații.

N'are plan și program cum se
cade, dă ei, n'are nici vađa cuve-
nită de a se impune cu putere ire-
sistibilă în sus și în jos și a validita
astfel interesele maghiarismului și
ale „statului național maghiar”.

Ceea ce e mai ciudat, opozițio-
narii aduc pe Banffy în prepus, că
ar fi prea conciliant cu naționalită-
țile. De așa ceva de sigur că nu a
visat nici odată faimosul pașă ad-
ministrativ de odinioară. El, care pe
atunci trecea ca cel mai crâncen
adversar a tot ce nu era maghiar
și fi devenit în adevăr de odată
omul cel domol și îngăduitor, de
care vorbesc șovinistii din opoziția?

Așa ceva nu vor crede nici opo-
ziționali, dăr mai puțin Banffy in-
suși. Inse, ce se-i faci, politica își
are și ea caprițiile ei și acum suf-
văntul de sus pentru așa dăsa pro-
cedere fermă și conciliantă.

Pöte că nu puțin a contribuit

la acesta și constelațiunea din afară
a căreia arătător indică posibilitatea
unui apropiat războiu.

Destul, că guvernul Banffy, pe
urma invinuirilor opoziției, se crede
gróznic de „conciliant și culant”
în cesțiunea naționalităților, mai ales
de când cu grațiarea celor întemni-
țați pentru Memorand.

Ba mai mult, guvernul se fă-
lesce prin foile sale oficióse, că nu
se va abate dela cărarea, pe care a
pornit, ci va continua a fi preveni-
tor, conciliant și culant cu naționa-
litățile, păzind autoritatea statulu-
ngar.

Stai să îngheți vădând cuteza-
rea și nerușinarea, cu care în sfe-
rele guvernului ca și în ale opozi-
ției se tratăză această cesțiune în
adevăr vitală pentru țără. Cum unii
se tânguesc, că au tăcut o mare
greșelă la 1868 aducând legea de
naționalitate, cum alții cer estermi-
narea cu fier și cu foc a agitatorilor
naționaliști, cum în fine cabinetul
Banffy se laudă, că e „conciliant și
culant”, pentru-că nu ne tócă în cap.

Noi nu vedem absolut nimic
din acesta presupusă „conciliațiune”,
decă nu cumva se va declara și mē-
sura luată pentru anihilarea scóle-
lor române grănițeresci, ca un act
de cea mai înaltă conciliațiune gu-
vernamentală maghiară.

Stări desolate în Ungaria.

Organul Cehilor bătrâni, „Poli-
tik” din Praga, publică în numărul
său dela 17 c. un articol de fond
în care se ocupă cu stările triste și
destrăbălate ce domnesc de present
în Ungaria. Eată pe scurt ce dăce
numitul djar:

Este o iconă fôrte tristă, pe care o
oferă opozițiunea ungară asupra stărilor
dincolo de Leitha. Decă diarele slave sēu
romănesci se plâng asupra raporturilor din
Ungaria, presa maghiară și amică Maghia-
rilor îndată se grăbesce a afirma, că tóte

acestea sunt minciuni, și că aci vorbesce
ura de rassă. Acum inse când vorbesc asu-
pra acestor stări și când ridică cele mai
grele plângeri contra guvernului bărbați
dela rôtă (?) Maghiari, ca Apponyi, Horanszky,
Makfalvy și Ugron, pe aceștia presa nu-i
pöte invinovăți cu ură de rassă. Și acești
bărbați condamnă în cel mai acut mod
stările ce domnesco în patria lor, se plâng
amaric, că întreg organismul țerei e pu-
tred, și aruncă în fața celor dela putere
invinuirile, că violența și corupțiunea le ser-
servesco ca maxime.

La plângerile reprezentanților popó-
relor nemaghiare din Ungaria asupra asu-
pirilor, ce le îndură, se dă răspunsul ste-
reotip: „Veniti în cameră și espuneți acolo
plângerile vóstre”. Dăr este peste tot po-
sibil a ajunge în cameră? „In tot locul se
fac abuzuri”, dăce deput. Makfalvy în vor-
birea sa dela 7 c. „dăr nicăiri ca la noi.
Sciința falsificării voinței poporului și-a ajuns
la noi cel mai înalt grad de perfecțiune”. Și
același deputat declară, că Ungaria pöte
servi ca o țără-model cu privire la abuzuri
electorale, mituiri, presiuni și teroristări.

Dăr nu numai asupra acestor abuzuri
se plânge opoziția, ci afirmă, că întréga so-
cietate maghiară e coruptă. Fiă-care tinde
numai la înavățire. Apponyi în vorbirea sa
dela Cașovia provócă tóte elementele in-
dependente din Ungaria la luptă contra gu-
vernului, care pentru de a-se ține la pu-
tere, a vëndut tóte bunurile cele mai scumpe
ale patriei și a nutrit pe tóte terenele numai
corupțiunea, care infectăză viața publică, și
duce țera la peire. Organul contelui Ap-
ponyi constată, că Ungaria a ajuns acolo,
unde se începe anarhia politică și morală.

Intr'un punct inse se unesc partidul
guvernamental și opoziția: adecă în asu-
pirirea naționalităților nemaghiare. Apponyi
afirmă dealtmintrelea, că cesțiunea naționa-
lităților, în modul slăbănog, cum e tractată
din partea guvernului, este un spin în oar-
nea viuă a națiunei; inse în fond în vor-
birea lui din Cașovia nu le spune nici el
alt-ceva naționalităților, decăt ce le spune
acestora și partidul liberal. De frase fru-
móse pe lângă o tractare brutală au fost im-
părtășite naționalitățile din partea tuturor

guvernelor de până acum, și sub un cabi-
net Apponyi cu greu le-ar merge mai bine.
Naționalitățile nemaghiare, precum mai
înainte, așa și acum rămân avisate la pute-
rile lor proprii. Congresul ținut în August
c. a fost un pas mult-promițător; au tre-
out inse trei luni și nu se observă nici un
efect practic. Să fiă óre comitetul, ales
atunci, în tăcere cu atât mai activ?

Asociațiunea transilvană.

Adunarea Despărțământului I (Brașov.)

Brașov, 6 (18) Nov. 1895.

Raportez astăzi despre partea a doua
a ședinței.

După o pauză de câte-va minute, ur-
măză raportul comisiunei însărcinate cu
esaminarea raportului comitetului, cetit
prin d-l profesor Nic. Popea, ca raportor.
Comisiunea constată, că raportul casei s'a
aflat în ordine și face între altele propu-
nerea, ca adunarea să-și exprime bucuria,
că s'a născut o nouă viață în sinul reu-
niunei. Față de Agenturile comunelor Her-
man, Feldióra, Zizin și Brașov-cetate, cari
deja și-au început activitatea, comisiunea
propune, ca adunarea să-și exprime recu-
noscința sa, în deosebi inse față de Agen-
turile din Herman și Feldióra, cari au lu-
crat în mod esemplar. În fine comisiunea
esprimă dorința, ca pe cât se pöte să se
îmulțesce bibliotecile din comune și la
fiă-care adunare generală comitetul să con-
tinue în stăruința, de-a se ține prelegeri
poporale și disertațiuni din sfera ocupa-
țiunilor poporului.

În legătură cu acest raport, făcū d-l
Dr. A. Mureșianu unele observațiuni și pro-
punerii. Nu vré să cerceteze, de ce comi-
tetul nu s'a ținut de hotărârea adunării din
Ianuarie a. c., ca să concheme o adunare
generală extra-ordinară în Brașov și încă
în timpul cel mai scurt; nu vré să cerce-
teze, de ce adunarea din Feldióra, ce era
să se țină încă în Septemvrie, s'a amănat
până azi; se mărginesco a constata, că
din raportul comitetului se vede, că el a
pornit pe o cale bună și mult promițătoare.
Dovadă și faptul, că la adunarea acesta
sunt reprezentate atâtea comune din des-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

La curtea sârbescă.

În Lipsca a apărut în zilele acestea
o carte sub titlul: „Fünf Jahre am Hofe des
Königs von Serbien, politisch feuilletonistische
Aufzeichnungen, (1890—1894) Von einem Di-
plomaten”. Acastă carte, care va fi cetită
de sigur cu mare interes, este mai mult
un roman, decăt o pagină de istorie din
acea țără plină de romanticism politic.

Las să urmeze aici o parte din intro-
ducerea acestei cărți.

Certa matrimonială între părinții ac-
tualului rege al Serbiei își trage originea
înca dela începutul regatului, și când în
anul 1888 publicul cel mare auđi cu uimire
astă dramă, ce începea să se jöce înaintea
taturora, în cercurile bine informate de loc
nu era surprindere din cauza cererei de
divorț a lui Milan.

Milan se căsătorii în 5 Octomvrie 1875
în vârstă de 21 ani cu Natalia Keckko, fiica
unui colonel rus, care se afla în vârstă
abia de 16 ani, în contra aspirațiunilor mai
înalte ale guvernului și curții sârbesci. Mi-

lan încheiă această căsătorie din pură dra-
goste, și la început se părea, că nimic nu
va turbura fericea casnică a tinerei pă-
rechi prinoiare. Dăr deja la cinci ani după
căsătorie se arătară primii nori, la cari
purta vina o rudeniă română a principesei
Natalia. Acea ocupa locul unei dame de
onóre, fără de veste inse a fost silită să
părăsescă grabnic Serbia.

În curând după aceea se proclamă
Serbia ca regat, între entusiasmul popora-
țiunei. Milan se afla în culmea populari-
tății și splendórei sale. Prima certă matri-
monială părea unită, și era ca și cum o
nouă fericie casnică ar voi să se nască din
coróna regală.

Campania în contra Bulgariei (1885)
aduse inse cu sine o catastrofa. Regina se
lăsase prea adênc în machinațiuni politice,
și pe când pe Milan îl persecuta sórtea răz-
boiului, ea spera ca să ia regența. Când i s'a
trimis lui Milan, cu scirea soției sale, do-
cumentul de abdicare, se deșteptă în dên-
sul o rezistență neașteptată, el plecă re-
pede la Belgrad, apărū fără de veste
în conac, sfâșiă documentul fatal în-
aintea ochilor reginei și o coplesii cu repro-

surii, pentru-că a părăsit pe soțul ei invins
în războiu, și că voesco să căștige avanta-
gie din nenorocirea sa.....

După războiul nenorocit din 1888 dis-
părū nu numai pacea din țără, ci și pacea
din familiă. Regina devenea din dă în dă
mai nervóasă, și scenele cele mai scanda-
lóse între părechea regală erau la ordinea
zilei. Milan nu făcea nici un secret din
acestea, spunându-le ori cui voia să audă.
Din ce în ce mai dese fură excursiunile
sale în Ungaria la castelurile magnaților
învecinați, precum și visele sale de séră,
pe cari le făcea la diferiți ambasadori
streini acreditați pe lângă curtea sa.

Cu mare predilecțiune vizită el pe
ambasadorul german, contele Bray-Stein-
burg, precum și pe ambasadorul frances M.
Millek, a căruia soție era o parisiană fôrte
plăcută. Cu oficerii gardei palatului bea
cognac și juca cărți, și cu cât regina de-
venea mai nervóasă, ou atât el o lăsă să
simtă indiferentismul său. Gelosia și sus-
pițiunea Nataliei aflară din ce în ce mai
multă alimentare; căoi dór la curtea rege-
lui se vorbea negenat despre relațiunile in-
time ale acestuia cu soția colonelului Pro-

ticii, mai târziu ministru de războiu, general
și regent.

La recepțiunea festivă, ce se făcū, oa
de obicei, la Paso (1887), se întâmplă o
scenă scandalóasă între regina și soția unui
diplomat grec. Regina refusă, în contra
obiceiurilor etichetei, să sărute pe diplo-
meta greacă, de-órece se vorbea despre
anumite relațiuni, pe cari le avea ea ou
Milan. Regele Milan, înaintea tuturor, făcū
pe Natalia atentă asupra acestei neouviințe,
la ceea ce regina răspunse printr'un atac
în faptă asupra damei grece.

Milan încă de atunci voi să intenteze
proces de divorț, dăr renunță la acesta în
urma ietervenirei unei persoane dintre cele
mai nobile și cavaleresci ale Europei. Re-
gina Natalia inse trebui să părăsescă Ser-
bia și să se ducă în Rusia. Mai târziu se
duse la Florența și în fine la Wiesbaden,
unde se petrecū memorabilul eveniment,
prin care cu puterea armată s'a luat unei
regine fiul ei la porunca tatălui.

(Va urma).

părțământ. Dela această bună pornire și până la enunțarea, ce-o face comisiunea însărcinată cu studiarea raportului, cerând, ca adunarea să-și exprime bucuria, că s'a născut o nouă viață în sinul reuniunii, este încă un drum foarte lung. Bine, că comune ca Hermanul au dat dovezi prea frumoase prin colecta cu creștarul, dăr pentru aceea a rămas înderēt chiar Brașovul, care ca centru trebuia să premergă cu exemplu și nicla adunarea de aji nu este reprezentat așa, cum pretinde numărul și inteligența poporațiunii sale române.

Propune, în fine, ca până la sfârșitul anului comitetul să fiă însărcinat a duce în deplinire colectele întreprinse cu creștarul în toate comunele din despărțământ. Să fiă mai departe însărcinat, de-a lucra un proiect pentru organizarea bibliotecelor populare, care să pōtă servi ca model și pentru alte despărțăminte și să rezolve și cestiunea bibliotecelor ambulante.

D-l V. Onițiu, președinte, dice, că comitetul s'a abătut dela conlusul de-a se țină adunarea în Brașov din cauză, că a aflat de bine să se țină într'una din comunele învecinate pentru încurajarea poporului; ăr adunarea fixată pe Septemvre în Feldiōra s'a amānat din cauza adunării Societății pentru fond de teatru român.

Au mai vorbit la acest obiect d-nii Axente Severu, Dariu, Broju, Vlaicu, în urmă adunarea a primit propunerile comisiunii, împreună cu amendamentul d-lui Mureșianu, de-a se pune agenturile în lucrare încă în acest an. Cāt pentru bibliotecă, d-l Onițiu observă, că comitetul însuși a făcut pași pentru elaborarea unui regulament.

După acestea d-l prof. N. Bogdan, în numele comisiunii însărcinate cu înscrierea de membri noi, raporteză, că s'au înosassat vre-o 120 fl. și cetesce numele noilor membri.

S'a pus acum la ordinea dīlei alegerea unui nou membru în comitet, în locul d-lui N. Popoviciu, care s'a retras. A fost ales d-l profesor gimn. N. Bogdan.

Urmă după acestea prelegerea populară asupra cultului grāului, sēcārei și a cartofilor, de d-l Isidor Blaga, preot în Lanorem, care în acest scop a fost învitāt anume la adunare din partea comitetului. D-l preot Blaga este un econom distins, prelegerea d-sale a fost ascultată de popor cu interes și la urmă fū viu aplaudat.

D-l profesor A. Vlaicu își ceti acum disertatiunea sa despre însămnătatea meseriilor, o disertațiune foarte interesantă și potrivită pentru popor. Toți au ascultat'o cu plăcere până la sfârșit. D-l Vlaicu seceră aplause bine meritate.

Trecuse 3 ore p. m., când președintele Onițiu închise adunarea, exprimând în cuvinte alese mulțumită participanților și mai ales bunului popor, care cu interes vedit asistă la adunare până la sfârșit, așa că în tot decursul ședinței sala a fost înțesată.

Urmă banchetul de 70—80 persoane, la care s'au rostit felurite toasturi pentru poporul român, pentru preoțime, pentru strinsa unire între popor și cărturarii săi etc. etc. În timpul mesei o musică din Brașov a executat felurite cântece naționale din cele mai frumoase.

Sera pe la 7 ore asistarām la concertul corului mixt al plugarilor romāni din Feldiōra, al cărui conducător și întemeiator e d-l paroh Iosif Micu. Am rămas încantați de prestațiunile acestui cor, asemenea cărui abia dēcā se mai află vre-o patru în Ardeal. Corul constă din vre-o 30 fete și feciorași, pe cari își era drag de a-i vedē cāntând cu notele în mână. D-l preot Micu merită recunoștință pentru meritul netăgăduit mare, ce și-l'a făcut prin întemeierea și conducerea acestui cor, recunscut chiar și din partea streinilor ca un bun cor de plugari.

Urmă în fine dansul, care s'a început cu o horă mare și frumoasă, jucată în trei cercuri. Orășeni și țărani erau toți înșirați la horă. Petrecerea se continuă până cātără dīuă cu animațiā mare. Dintre oșpeți însă cei mai mulți s'au reintors cu trenul dela 10 ore.

Romānii din Feldiōra pot fi mândri, căci și-au făcut datorința cāt se pōte de bine. X.

Dieta ungară.

— Desbaterea bugetului —

Ședința dela 15 Noemvre.

Deesy Zoltan constată, că pe când la 1867—68 sarcina contribuției se socotea cu 7 fl., de persoană, pe atunci în 1895 ea a crescut la 15 fl. și 90 cr. Jumătate din venitul anual al acestor contribuții îl consumă procentele, ce se dau după datoriile statului. Nu primesce bugetul.

Molnár Jozsias: Întrēbă, cum vine, că în această țēră, binecuvēntată de Dumnezeu cu de tōte, mai mult de jumătate din intrate trebuie să se plătescā ca procent cetățenilor din state străine, și că, în asemēnare cu acēsta, se jertfesc numai o foarte bagatelă sumă pentru promovarea cultului maghiare. Cum de țēra s'a înglodat așa de mult în datorii, încāt numai proprietatea de pământ pōrtă o sarcină de 90 milioane procente? Ungaria nu pōte avē atâtea venite, ca să-și pōtă depura datoriile față cu străinii. Causa fundamentală a acestei stări triste e, că interesele financiare și economice ale țērii sunt aservite unui alt stat. Dēcā și în viitor vor purta o politică financiară și economică, ca cea purtată dela 1867 încōce; dēcā națiunea maghiară și în timp de pace trebuie să se revolteze aji, pentru-cā i-se vatămā conștiința, māne pentru-cā i-se confiscă un drept cardinal; dēcā nu ne vom apēra interesele financiare și economice mai altfel ca până aci, sōrte tristă și rușinosă ne va aștepta fără îndoială. Nu primesce bugetul.

Berzeviczy Albert: ia în apărare guvernul față cu atacurile opoziției. Opoziția tot-dēuna presentă neajunsurile țērii în colorii mai negre de cum ar fi îndreptățită s'o facă; în judecarea acestor neajunsuri ea nicl-odată nu a fost obiectivă, căci dēcā stările publice ale patriei ar fi atât de rele, cum le vestesc opoziția, atunci nația și statul maghiar s'ar fi pustiit încă până acum... Opoziția a pretins esecutarea art. de lege XX din 1848, în care se află și secularizațiunea. Dēr în contra prefacerii învățământului confesional în de stat, a vorbit și el și Pulszky la rēndul său. În privința acēsta guvernul n'a influințat asupra municipiilor, nicl nu pōte fi învinuit de așa ceva. Cā guvernul vorbește cu recunoștință despre meritele patriotice ale episcopilor, acēsta nu pōte să dōră, decât pe aceia, cari din preamărirea corului episcopesc vor să facă un monopol pentru ei. Szalay Imre a dis, că și în Rusia poporul are mai multă libertate, decât la noi, ăr Horānszky, că actualul sistem nu condamnă poporul, decât la gemete și asudări. Acest strigăt de durere însămnă turburarea stimei. Primesce bugetul.

Pázmány Dénes: crede, că cea mai însămnată dintre tōte este cestiunea de naționalitate, care trebuie să fiă rezolvată cāt mai curēnd. El ar vedē bucuros pe reprezentanții naționalităților în cameră, ca cestiunea să se pōtă rezolva. — Vorbind despre turburările din Agram, nu aprobă procedura strictă față cu universitarii acusați. Nu ei sunt de vină, ci crescerea, ce li-s'a dat, cărțile din scōlă, în cari sub portretul regelui este scris: „Majestatea Sa împēratul Austriei.“ În sistem e greșēla, nu în omenii tineri. Noi față cu Croația trebuie să creām o stare limpede, să se prescrie corect raportul față cu ea, căci în acēstă situațiā dubioasă nu putem rămānē. În starea de aji și filo-maghiarii devin maghiarofagi. Raporturile din Croația sunt mai rele și decât drepturile nōstre știrbite. Acolo nu este libertate de presă, nicl altă libertate și asuprirea o pun în cărca Maghiarilor. Pretindem dela guvern, să dea Croației deplină libertate constituțională sub guvernul Banului. Vocea, ce se aude din pertractările din Agram, nu este vocea pornirii naționale, ci a desperațiunii. C'o astfel de guvernare Croații nu pot fi pacificați și nu pōte fi pacificată nicl o națio-

nalitate. Trebuie să se rupă odată cu actualul sistem, ca neînțelegerile să aibă un sfērșit. Să nu fiă pedepsiți numai studenții, ci și aceia, ai căror unelte au fost ei, și să se introducă un sistem drept. Nu primesce bugetul.

Cestiunea-Lueger în camera austriacă.

În ședința dela 16 c. a camerei austriace, după-ce s'a discutat asupra altor obiecte, sa pus la ordinea dīlei din nou cestiunea *alegerii de primar din Viena*. În decursul desbaterei s'au întēplat lucruri, de cari încă pōte n'a vedit parlamentul austriac. Discușiunile au fost agitate și mereu întrerupte, cu un cuvēnt vorbitorii fără excepțiune au manifestat în vorbirile lor multă patimă.

Deputatul Hauck interpeleză, cum de consiliul comunal vienes s'a disolvat fără de a-se așterne monachului rezultatul nōuei alegeri.

Dipaui și soți aștern propunerea de urgență, ca să se desbată asupra faptului, ore cu înțelegerea și aprobarea guvernului s'a făcut provocarea la vađa corōnei, cu ocaziunea unui act administrativ de tōte dīlele; și că guvernul cum află compatibilă premergerea guvernului din Austria de jos, cu constituția și cu legile?

Pattai face propunerea urgentă, că să se nimicēscā dispozițiunile ilegale ale guvernului și să se dea satisfacțiā corespunșătoare legii ofensate.

Ministru-președinte conte Badeni declară, că ia asupra-și răspunderea pentru neîntărirea primarului. Consiliul comunal sa disolvat singur numai din cauza, că a ales și a doua oră pe Lueger primar. Guvernorul a avut după lege drept de-a disolva consiliul.

După-ce deputații Dipauli și Pattai își mai motivēză odată propunerile, se procede la desbatere. *Contra* urgenței vorbesc deputații: conte Palfy, Zalesky, Kopp, Suess și Menger; *pentru* urgență: Kaiser, Bareuther și Schlesinger.

Contele Palfy (conservativ) afirmă, ca premergerea guvernului e legală, și că misiunea conservatorilor nu e de-a așita patimile (Aprobări în drēpta.)

Krizl (ceh tinēr) dice, că guvernorul n'a avut dreptul de-a vorbi despre părerea corōnei. Guvernul trebuie să recunōscă greșēla organelor sale.

Ministru de justițiā conte Gleispach se încēroă a arāta legalitatea disolvării consiliului. Consiliul a trebuit să fiă disolvat, deore-ce s'a dovedit incapabil de-a corēspunde chiamării sale.

Zaleski declară în numele Polonilor, că procederea guvernului n'a fost contrară legilor și n'a vātēmat autonomia.

Bareuther (național-german): Ministru-președinte a putut soi încă pe când era în Galiția, că Lueger prin atitudinea lui și-a atras ura Maghiarilor. Comuna Badeni a voit să-și creeze majoritatea prin neîntărirea lui Lueger. (Aprobări la antisemiți și naționali-germani.)

Dr. Kopp dice, că nu-i place terminul pe care l'a întrēbuițat guvernul, dēr de altă parte nu involve nicl o ilegalitate.

Schlesinger dice, că antisemiții nicl-odată nu au atins drepturile corōnei și de aceea nu permit, ca guvernul să-i apostrofese ca pe rēsvrātitori contra corōnei. (Mare neliniște pe galerii. Presidentul le pōrvōcā să se liniștescā.)

Ministru de agricultură conte Ledebur apēră drepturile corōnei din punct de vedere feudal și încheiā apelând la supunerea creștinēscă și la patriotismul lui Lueger.

Suess își exprimă dorința, că ar fi bine în fine să se alēgā un primar liniștit, care să nu pōrvōce lupte.

La propunerea contelui Dabsky se încheiā desbaterea; și acum se scōlă

Dr. Lueger: Înainte de tōte protestez contra învinuirii, că ași fi pōftitor de gloriā, căci atunci m'ași fi unit cu reprezentanții *marei capital*. D-vōstră din stānga aji fi bun bucuroși să aveți și nu-

mai a dēcā parte dintr'un Lueger. (Vii aprobări și aplause în cameră și pe galerii). Badeni m'a făcut prin o-a treia persoană propunerea să las pe altul, pe un „Strohmann“, să fiă primar, *până ce va trece milenul Maghiarilor*, și după aceea mē va recomanda spre întārire. (Audiți, audiți!) Noi spunem poporului, că el se pōrtă prea supus față cu Ungaria, așa încāt țī-se pare, că în parlament șeđi în societatea *servitorilor și mercenarilor unguri*, și nu în parlamentul Austriacilor liberi. (Președintele pōrvōcā pe Lueger să se contenēscā). Ministru-președinte m'a ofensat personal în modul cel mai brutal (Aprobări și aplause la antisemiți). Dēcā n'ași fi primit a doua alegere, poporul ar fi cređut, că l'am tradat, de aceea am datorința de-a persevera la postul, la care m'a ridicat. (Vii aprobări). Dēcā miniștri nu știu decāt să fiă *brutali*.. (Sgomot nēspus; președintele pōrvōcā la ordine) ...atunci compătinesc un astfel de minister. Cā alegerea mea a doua nu s'a așternut monarhului, acēsta însămnă o *incălcare eclatantă a legii*. Cine este pentru Lueger nu este contra împēratului din casa catolică habsburgo-lotaringică, *ci este contra domniei liberalilor și a Jidano-Maghiarilor din patria nōstră!*

La cuvintele acestea s'a iscat în cameră un vifor nedescriptibil. Ca la comandă se scōlă galeria a doua cu strigāte de: „Hoch Lueger!“ Pālării și batiste fluturau în tōte părțile. Inzadar se încerca presidentul să facă ordine. Tropotele cu picōrele, aplausele nu mai încetau. Și acum se încep aplausele și în galeria primă, a deputaților.

Atunci președintele suspinde ședința, miniștri ies din sală, între strigāte de „Hoch Lueger!“ „Abzug Badeni!“ Servitorii primiri ordin să dēșerte galeria, ceea-ce se și întēplă între tmulte grōsnițe, folosindu-se chiar și putere brachială.

După-ce intră puțină liniște președintele și miniștri își reocupă locurile și acela face observarea, că și din galeria primă a audīt aplause. Abia dīce cuvintele acestea și în galeria primă se nasc un tumult nēspus. Tōtă camera stă consternată, scenele de mai înainte se repetă.

Președintele se vede nevoit a-și părăsi a doua oră locul. O companiā întregă de servitorii începe a dēșerta tōte galeriile. Publicul se opune, cad pālmi... erupe cērtă în logia jurnaliștilor.

În fine să aude cel din urmă strigāt de „Hoch!“, servitorii aduc în ordine scaunele și fotoliile rēsturnate.... urmēzā liniște.

Se scōlă apoi deputatul Menger și furibundēză contra lui Lueger, învinuindu-l, că e numai unelta partidului clerical; că atacă Ungaria numai pentru-ca partida lui să tragă folos din pertractările privitoare la pact; că patima lui e falsă, artificială.

După unele rectificări ale deputaților Pattai și Steinwender se procede la votare. Amēndōuș propunerile de urgență se resping cu mare majoritate.

SCIRILE DILEI.

— 7 (19) Noemvre.

La afacerea stindardului din Agram. Advocatul croat Kosic telegrafēză din Viena procurorului din Agram Kraljevics și-l rōgă să împārtășescā acusaților *salutarea frățescă și perfecta solidaritate a patrioților croați din Viena*. Tot-odată se comunică, că în Viena s'au adunat 2000 fl., pentru studenții relegați. Mai departe, după cum anunță un dīar din Agram, un frances, care cercetēzā Croația în fiă-care an, îi comunică, că în Paris s'au luat dispoziții pentru întreținerea a 6 studenți croați cu tōte cele de lipsă. Asemenea soire sosesc și din Petersburg.

— 0 —

Societatea macedo-română va ținea Duminecā în 12 Noemvre v., la 2 ore p. m., adunarea sa generală în palatul Atheneului Român din București.

— 0 —

Parastas. Duminecā în 24 Noemvre v. se va serba în biserica română din

Orători, orele 10 a. m., parastas întru aminarea feroicității binefăcător al „Asociațiunii pentru spriginirea învățăceilor și sod. rom.” *Mihail Stroescu*, ér d. a. la orele 2 se vor împărți ucenicilor haine din fundațiunea generalului donator.

—o—

Censura în Turcia. Din Constantinopol i-se depeșază lui „Magyar Hirnap”, că marele Vizir a detras debitul postal pe teritorul turcesc următoarelor diare: „*Neues Wiener Tagblatt*” (Viena), „*Temps*” (Paris), „*Semaphore*” (Marsilia), „*Novosti*” (Petersburg), „*Kölnische Zeitung*” (Colonie) și „*Rommos*” (Atena). Probabil, că acesta s'a făcut din cauză că numitele diare răspândesc mai multe soiri senzaționale din imperiul turcesc revoltat.

—o—

Avis medicilor români. Am publicat concursul oficios pentru ocuparea postului de medic al celor 15 comune din pretura Branului ce numără la 2500 locuitori, cu termenul până la 1 Decembrie n. o. În interesul cauzei atragem din nou atențiunea medicilor noștri disponibili asupra acestei stațiuni de medic, care intrusec cele mai bune condițiuni. Afară de salariul sistematizat cu 600 fl., ce însă se va ridica la 800 fl., apoi afară de pașalul pentru călătoriile oficiose în sumă de 200 fl., afară de quartirul natural și de lemne în preț de 200 fl. mai are pentru consultări în loc câte 50 cr.; în afară câte 1 fl. de-o jumătate și, 2 fl. de și, plus competențele pentru cărașia și pentru operațiuni; apoi remunerațiunile pentru inspecțiunea sanitară a tîrgului de două ori pe săptămîna, a măcelăriilor, a spitalelor etc., apoi venitele dela cura climatică de băi reci și calde, de Cura Kneipp, de zăr, de excursiuni pe munții romantici, ce încongiură acest teren idilic. În fine afacerea medicală la rechizițiunile administrative și judiciare, în legătură cu oficiile pretoriale și comunale, apoi oficiile de poștă și telegraf, școlile centrale și mai multe altele, cari toate dau Centrului un public inteligent foarte numeros; ofer medicului nu numai un cerc de activitate foarte plăcut, dér și destul de rentabil. Atragem deci atențiunea medicilor români, recomandându-le să folosească ocaziunea ce numai arare-ori se dă pentru un medic român.

—o—

Starea sănătății Papei. Față cu sciriile contradicțoare, ce circulă asupra afărei Papei, un redactor al diarului „*Riforma*” a mers în Vatican să se convingă despre adevăr; el spune, că a observat, că Papa are un aer puțin abătut, dér sănătatea sa nu e grav atinsă. E esact, că Papa mă-năncă mai puțin ca mai înainte. El se susține mai mult cu lichide. Ocupațiunile Papei sunt tot aceleași, numai recepțiunile îl obosesc mult. „*Riforma*” dice, că Papa e de un temperament foarte nervos, ceea ce i dă odată o aparință înfloritoare, altă dată un aer profund abătut, de unde se și trag sciriile contradicțoare ce circulă asupra sănătății sale.

—o—

1. *Un mijloc de casă ieftin.* Pentru regularea și conservarea unei mistuirii bune se recomandă cunoscutele prafuri Seidlitz a le lui Moll. Cutii originale 1 fl. bucuta. Se pôte căpăta dînic prin poștă de către farmacistul A. Moll, liferentul curții din Viena Tuchlauben 9. În farmaciile din provincie se se cêră preparatul lui Moll provêdit cu marca de contravenție.

Alegerile în municipii.

De sub pôlele Bihorului, 16 Nov. n. 1895.

În 24 Octomvrie s'a ținut alegerea membrilor comitatensi în cercurile ținătoare de districtul Beiușului.

În Vascău candidații români Coriolan Pop, avocat în Oradea mare, și Aug. Antal, protop. gr. cat., au cădut față de Györy Geza, pădurar în domeniul Episcopului rom. cat. și de notarul Drăgan (român), cari au fost realeși.

În Buntești au fost candidați Nicolau Diamandi catechet, gr. or. și Iustin Pop, avocat în Tinca, dér voinicosul Făssie Todor, președintele alegerei, presimțind, că

dănsul nu va fi reales, s'a făcut bolnav și așa a suspins alegerea.

În Târcaia, neprezentându-se alegătorii, nu s'a ținut alegerea.

În Curățiele candidații români Vasiliu Pop, protop. gr. or. și Ales. Gera, director domonial, cădură primind cel dintăiu 9 voturi, al 2-lea 5 voturi, alegându-se ungurul Jánosy Ferencz și Ales. Drăgan notar în Vascău. Jánosy are de a-și mulțami realegerea ginerului său Iosif Pop, notar în Cabești, care numai din notariatul său i-a dus 75 votanți; érá Drăgan fiului său vitreg Körner Iosif, notar în Budurésa.

La Ursad s'au ales Ioan Bica notar în Maraus, și fiul său ex-notarul.

Numai în cercul Rabaganilor au invins Români, alegend pe Iosif Roman, avocat în Oradea-mare cu majoritate de 70 voturi contra lui Boglucz Stefan cu 40 voturi; pentru Roman au votat numai alegătorii din notariatele Rabagani și Popmereu, onóre lor. Pentru Boglucz însă au votat mai virtos comunele gr. cat. din notariatul lui Boglucz, rușine pentru ei și conducătorii lor preoți, cari nici nu s'au prezentat la alegere, ér unii, cari s'au prezentat, au votat cu Boglucz.

I.

România agricolă.

X. Țeranii și tîrtașii.

(Urmare).

Una din cauzele principale ale decădînței morale și materiale a țeranului nostru este cestiunea vitelor. El ține un număr prea mare de vite, peste trebuințele sale reale, și fără de nici un câștig și folos pentru el. Cu doi boi și o vacă de lapte, el, decă ar fi bine ținute și hrănite, și-ar puté ara puținul pămînt, cel are ca proprietate, și cel, care îl ia în dijmă dela arendaș; și ar puté să aibă și lapte pentru ai săi; eventual și numai cu 2 vaci sdravene, ținute la grajd și hrănite din mână, el ar puté se-și și are, să aibă și lapte în de-ajuns vara întregă și să producă și câte un vițel de valóre.

El însă ține câte 8—10 capete de vite mari, și nu are 20 lei câștig anual după ele, fiind că sunt rêu ținute și de puțin folos. El fără 4—6 boi nu pôte gândi măcar, ca să aibă ce pune în jug; ér cu caii și cu boii *din paie*, scoși din iernă rupți de fόμε, puțin pôte produce.

Vitele sale abia cătră Rosalii s'au spalăt și înrămat ceva, ca să se ducă pîrul vechiu de pe ele. Vacile lui până atunci d'abia au atăta lapte, ca să lăpteze incomplet vițelii, ér tómnă de timpuriu întércă. Iernă, în satul întreg, cu greu se găseci o picătură de lapte, nici pentru léc. La muncă, véra, boii trebuie să tragă dîua în jug și nóptea să âmble pe ogórele său miriștile istovite, ca să se hrănescă. Ca producțiune, nici arendașul și nici comuna politică, neținend vite de secs masculin pentru reproducțiã de o valóre mai mare și mai bine întreținute, decăt ale sale, el nici-odată nu are de unde său cum să producă la ușa lui o vită de Dómne-ajută.

Pășunea din vatra satului este plină de bozi, scăeți muscălești și alte bălăi urite, ér pășunea, ce li-o dă arendașul, nu este o pășune propriu dîsă, o pajiște frumósă și substanțioasă, la care vitele sale să se ingrașe și să dea un folos mai mare, ci sunt numai ogóre sleite și istovite prin cultura rapace, cari pe seceta cea mare de vară nu au un firicel de ierbă. Trifoiu, lucernă, sfeclă sunt necunoscute. Vitele o duc vara și iernă de-o potrivă rêu, — de aci degenerarea lor enormă.

Tacsele, ce le plătesc țeranii pentru pășune, și cari cu una cu alta se urcă la 20—30 lei de vita mare, enorme sunt față de raporturile sociale și economice ale țerei. În Transil-

vania și Bucovina țeranul român pentru o pășune naturală de veci plătesce în comunele, unde nu esistă pășune comună, câte 7—10 fl. de părechea de boi, în care plată este cuprinsă și simbria păstorilor. Și atât Transilvania, cât și Bucovina sunt țeri mai bine populate și mai cultivate, decăt România, și cu o păreche de boi de-acolo poți cumpera 2—3 părechii de boi țărănesci dela noi.

Oile es slabe din iernă și de cele mai multe-ori sunt smulse și tunse, cu lâna ruptă de fόμε, căreia fabricanții nemți de postavuri îi dic „*lână leșinată*” (hunger-feine Wolle), și care și-a rupt firul în urma inaniției. Lâna încă este de puțină valóre.

D'aci vedem, că venitele țeranului din vitele proprii sunt tare modeste, de multe-ori aprópe ilusorii.

Câștigul dela proprietar și arendaș éráși e tare modest. Primăvara, până a făcut el reșfeturile și claca pentru vite, ori și pentru datoriile și împrumuturile contractate mai înainte, a și cam trecut timpul de muncă; arendașul, care n'a ținut vite, și-a făcut séménăturile la timp cu invoelile și fără multe spese, ér țeranul, care s'a spesat și îndatorat cu vitele tótă iernă, rămâne cu ogórele nefăcute, și séménă și cultivă tot-déuna pămîntul său mai târziu, după ce a trecut timpul operațiunii.

Ori a fost tótă iernă moșia bine condiționată, ori disproporționată în sfori și curele, tot-déuna vitele o niveléză, țeranul trebuie să facă munca acolo, unde i-se poruncece, căci alt-fel n'are ce face. Lucrând tot-déuna pentru stingerea de datorii, pentru interesele banilor său productelor împrumutate, este ușor de înțeleși, că munca lui și câștigul lui după ea se fiã tot-déuna sub valórea ei reală, și atât munca, cât și câștigul, deprețiate.

După moșiora sa, venitul și câștigul éráși nu pôte fi însemnat, după ce el și-le lucréză tot-déuna în urmă, și după ce li-a trecut timpul; de aci productele lui sunt mai gozóse și mai depreciate și decăt ale arendașului.

(Va urma.)

O declarațiã a prințului Ferdinand.

Am fost amintit, că prințul *Ferdinand* al *Bulgariei* primise săptămîna trecută o deputațiune, care îi înmâna adresa Sobraniei, prin care acesta cu bucuriã ia act de intenția domnitorului de a boteza pe micul principe moștenitor *Boris* în religiunea ortodoxă. Răspunsul prințului *Ferdinand*, adresat deputațiunii, conține pasagii de mare importanță. Étã ce dîse domnitorul *Bulgariei*:

„Este incontestabil, că poporul bulgar își datoréză renascerea și libertatea, că naționalitatea bulgară își datoréză ch'ar esistența credinței ortodoxe a strămoșilor ei, că pe oredința acésta se întemeiază și uterea și speranța viitorului nostru.

„D-lor deputați, recunosc pe deplin, că menirea istorică, ideală și tradițională a patriei bulgare pretinde o dinastie națională, care se găsece în legătură spirituală deplină cu trecutul inimei poporului bulgar. Din cauza acésta am lucrat neîntreput și neobosit dela urcarea mea pe tron pentru a înalța puterea, splendórea și renumele bisericeii bulgare și pentru a îmbunătăți sórta olerului nostru. Condus de acéști iubire și stimă pentru religia națională ortodoxă, am avut, în aceeași di, în care Pronia cerescă mi-a dăruiut un moștenitor, hotărîrea fermă de a-l cresce în aceleași simțăminte.

„D-lor deputați! Sacrificial, ce-mi cereți pentru altarul patriei, esprimând dorința, ca actul acesta să se îndeplinescă

acum, e pentru mine tot așa de mare, cât e de dureros. Crescut în dogmele, principiile și obiceiurile religiunii mele, legat de convingeri neextermabile, cari s'au înrădăcinat în mine, plin de credință puternică în adevărurile indiscutabile, ale religiiei ce mi-au hărăzit străbunii mei, vîd ridicându-se înaintea mea o *cestă de conștiință*, care stărnesc în sufletul meu o luptă grozavă. Sper, că fiã-care adevărat Bulgar, că fiã-care creștin, va înțelege lupta acésta și greutatea ei apăsătoare.

„Dér, d-lor deputați, înțeleg pe deplin motivele dictate de înalt patriotism, de iubire și de supunere sinceră cătră persoana mea, care v'a hotărît a depune la picioarele tronului bulgar dorința națiunii. Cunoscend importanța extra-ordinară a acestui act, declar prin gura dv. întregului popor bulgar, că iau în considerațiã propunerea Adunării naționale și o *voiu îndeplini* îndată ce-m' va fi reușit să înlătur dificultățile extra-ordinare, ce se ridică înaintea-mi. Sunt convins, că în scurt timp voiu fi în stare, cu ajutorul lui Dumnezeu, să dau acestei cestiuni soluțiunea cerută de interesele și dorințele iubitelui meu popor.”

Sciri telegrafice.

Constantinopol, 19 Noemvrie. Episcopul armean dela Aleppo a scris episcopului din Urza, cerendu-i să-i trimetă resculațiilor din Zeitun praf de pușcă. În Siria nordică Mohamedanii se ridică în contra creștinilor. — Armenii se plâng, că preutindenii îi omórá și mor cu miile de fόμε.

Londra, 19 Noemvrie. Corespondența „*Reuter*” anunță din Aden, că 45,000 Arabi au bătut trupele turcesci în trei bătălii la Lana în provincia Jemen.

NECROLOG. *Iuliana de Caballini* născ. *Orban* văduvă de căpit. ces. și reg. a răposat în etate de 84 ani la 15 c. în Făgăraș. Fiã-i țérina ușorã!

DIVERSE.

Un compositor servitor. Din viața compositorului *Nicolas Bernier*, care muri la 1734, se povestesc următórea anecdotă amusantă: Pe când artistul petrecea la Roma, făcú cunosciință cu renumitul *Caldara* (1678—1763) și fú așa de tare captivat de frumșetea și desevêșirea operilor acestuia, încât își propuse să le studiese pe tóte în partituri. Când însă află, că *Caldara* nu dădea cu nici un chip nici una dintre partiturile sale în mâni streine (abia dela 1689 datésã prima edițiã a operilor sale), *Bernier* își luã refugiul la înșelăciune. El se prezentă la *Caldara*, ca servitor, și-l rugă să-l angajeze. Esteriorul plăcut și purtarea sa istetă făcuse o impresie favorabilă asupra măestrului, și-l luã în serviciul său. *Bernier* își făcea treburile de servitor în cea mai bună conștiință, dér se folosi de ocaziune și cercetă tóte câte 'l interesau. Într'o di dete el pe scrin peste o bucată de musică începută, dér pe care măestrul nu o putea isprăvi cu nici un chip: inspirația îl părăsi tocmai cătră sfârșit. *Bernier* ia condeiul și o completează până la sfârșit. *Caldara* vine, se uită la lucrarea sa și vîdend'o sprăvită chiamă pe servitor și 'l întrebă cine este a treia persoană, care nepoftită a pus mâna la lucrarea sa. *Bernier* la început se prefăcea, că nu scie nimic; dér, când observă, că măestrul este vesel de sfârșitul succes al operei sale, mărturisí, că el este *culpabilul*. Din minutul acela o amicițiã strinsă se făcheiã între *Caldara* și inteligentul său servitor, și îl inițiã pe acesta în tóte secretele artei sale, în care totuși *Bernier* de mult pătrunsese.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Verfälschte schwarze Seide.

Man verbrenne ein Mästerchen des Stoffes von dem man kaufen will, und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage: Echte, rein gefärbte Seide fräufelt sofort zusammen, verläßt bald und hinterläßt wenig Asche von ganz hellbräunlicher Farbe.—Verfälschte Seide (die leicht speckig wird und bricht) brennt langsam fort, namentlich glimmen die „Schußfäden“ weiter (wenn sehr mit Farbstoff erschwert), und hinterläßt eine dunkelbraune Asche, die sich im Gegenfall zur echten Seide nicht fräufelt, sondern krümmt. Zerbricht man die Asche der echten Seide, so zerfällt sie, die der verfälschten nicht. Die **Sel-den-Fabrik G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant), **Zürich** versenden gern Muster von ihren echten Seidenstoffen an Jedermann, und liefern einzelne Rollen und ganze Stücke porto- und steuerfrei in die Wohnung.

5.

Cursul la bursa din Viena.

Din 18 Noemvre 1895.

Renta ung. de aur 4%	120.75
Renta de corone ung. 4%	98.25
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	123.—
Impr. cail. fer. ung. in argint 4 1/2%	100.40
Oblig. cail. fer. ung. de ost. I. emis.	119.50
Bonuri rurale ungare 4%	96.75
Bonuri rurale croate-slavone.	—
Imprum. ung. cu premii.	153.50
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	140.25
Renta de hartie austr.	99.35
Renta de argint austr.	99.75
Renta de aur austr.	120.40
Losuri din 1860.	149.50
Actii de ale Banței austro-ungare.	1020.—
Actii de-ale Banței ung. de credit.	450.—
Actii de-ale Banței austr. de credit.	377.—
Napoleonouri.	9.50
Marci imperiale germane.	58.92 1/2
London vista.	120.70
Paris vista.	47.90
Rente de corone austr. 4%.	100.60
Note italiene.	44.75

Cursul pietei Braşov.

Din 18 Noemvre 1895.

Bancnote rom. Camp.	9.52	Vënd.	9.54
Argint român. Cump.	9.46	Vënd.	9.50
Napoleon-d'ori Cump.	9.58	Vënd.	9.61
Galbeni Cump.	5.65	Vënd.	5.70
Ruble rusesti Cump.	128. 1/2	Vënd.	—
Lire turcesti Cump.	10.78	Vënd.	—
Marci germane Cump.	58.70	Vënd.	—
Soris. fonc. Albina 5%	100.75	Vënd.	101.75

Nrul 15220—1895.

PUBLICAŢIUNE.

Pe temeiul art. de lege VIII. din 1895 se vor conscrie din 20—30 Novembre a. c. pe teritoriul oraşenesc, referințele economice.

Conform circularului biroului statistic reg. ung se avisese, cumcă datele asupra acestor referințe economice, servesc numai spre scopul cunoșterii referințelor economice, nici într'ucât însă pentru evaluarea darei.

Se observă, cumcă acei, cari cu intențiune dau date false, seu cari în decursul amintitului termen împedecă finalizarea lucrărilor conscrierii și în fine acei, cari pentru darea acestor date în urma citațiunei nu sar presenta la magistrat se pedepsesc conform §-lui 6. a sus citaței legi, cu o pedepsă până la 50 fl.

Pentru-că conscrierea acēsta se se facă cu totă acurăteța, se provócă încă de acum toți locuitori, ca se-și numere vitele (vite cornute, cai, asini, catări, capre, rimători, oi, aripate și coșuri de albine), mai departe acareturile economice și pomii roditori, astfel dupăcum recer întrebările din cōlele I/a și I/b.

Respunsurile la întrebările din aceste cōle se dau din partea respectivilor posesori cu cea mai mare ușurință, îndată ce posesorii își procur datele încă înaintea începerei conscrierii.

Se recomandă în fine, că publicul se ajutoreze agenții exmiți pentru conscrierea referințelor economice proveđuți spre acest scop cu legitimațiuni și se le deea tot concursul posibil.

Braşov, în 14 Novembre 1895.

839,1—3 Magistratul oraşenesc.

Nr. 15465—1895.

PUBLICAŢIUNE.

privitoare la predarea fasiunilor de chiria caselor și la măsurarea dărei de casă pe anii 1896, 1897, 1898.

În urma ordinului circular al înaltului ministeriu reg. ung. de finance cu data Budapesta 16 Octomvre 1895, Nr. 73075 se aduce la cunoștință tuturor cum-că darea de casă pe anii 1896, 1897, și 1898 se va face încă în acest an pe baza datelor de dare adunate cu ocaziunea conscripțiunei de dare, precum și pe baza fasiunilor proprietarilor de case.

Predarea fasiunilor pentru darea de case, ce au a-le face proprietarii de case asupra chiriilor, ce le-au luat în anul 1895, are să se întempe până la 30 Noemvre st. nou anul curent la oficiul de dare oraşenesc, căci la din contră aceste fasionări se vor face pe cheltuiala lor ex officio.

Blanchetele de fasionări pentru darea de casă se dau afară gratis de cōtră oficiul de dare oraşenesc și rubricile diferite ale fasiunei sunt a-se umplé punctual și conscientios.

Posesorii de case se obligă, ca să dea oficiului oraşenesc de dare tōte acele date, cari se recer pentru statorirea dărei.

Posesorul de casă seu chiriașul permanent al casei este îndreptătit, ca să estradeze fasionarea dărei de casă chiar și prin plenipotențiul seu; totuși însă, la cas, decă prin nefasionarea chiriei de casă se comite o prescurtare a dărei, cade responsabilitatea pe posesorul casei.

La cas, decă pentru una și aceeași casă există mai mulți posesori, atunci sunt toți datorți, ca să subscrie cōla de fasionare, eventualmente să se subscrie prin plenipotențiul lor. Pentru datele induse în acēsta cōlă sunt toți posesorii responsabili.

Intregul venit (brut) al casei consistă din tot, ce primesce posesorul de casă pentru folosirea casei închiriate. Sub venitul chiriei, prin urmare, nu se înfelege numai solvirea banilor statorită sub acest titlu, ci tot aceea, ce oferă chiriașul ca contra preț, pentru folosința obiectului de chiria; aci se subsumeză darea, aruncurile comitatense și comunale, competențele de asigurățiune, competențele pentru clădirea șoselelor, speșele pentru adaptările și reparaturile de casă, mai departe tōte acele sume, cari le plătesce chiriașul posesorului de casă pentru conducerea de apă, pentru iluminățiunea nocturnă, pentru căratul gunoului etc.; în fine aparține aci fiă-care soiu de prestațiuni naturale din partea chiriașului. Prin urmare fiă-care posesor de casă seu încređutul seu este obligat, ca la fiă-care clădire, la fiă-care locuință seu la fiă-care piesă de locuință să fasioneze, fără de vr'o detragere, chiriile astfel, după cum s'au stipulat, respective la edificiile seu singuraticele locuințe neînchiriate astfel, după cum de facto s'ar fi putut închiria.

Đidirile seu locuințele, ce sunt închiriate cu mobilar, sunt a se fasiona așa ca și când ar fi fost închiriate fără mobile; đer proprietarul casei are să arate cu cifre în fasionare, câtă sumă din suma întrégă a chiriei se vine pe mobile; tot așa are să se întempe, decă s'a închiriat o locuință cu grădină, în cazul acesta să se arate suma, ce se vine din chiria pe grădină.

În cas, decă o localitate a rămas în decursul anului 1895 gōlă și neînchiriată, atunci are de a-se induce în cōlele de fasionare suma de chirie, carea s'ar fi căpētat închiriându-se localitatea.

Asemenea nu sunt a-se introduce în cōla de fasionare datoriile, ce sunt scrise pe case, deore-ce aceste însemnări nu se iau în considerație la măsurarea dărei pe case, după-ce fasionile dărilor intabulate sunt a-se preda deosebit oficiului de dare oraşenesc pe o cōlă de fasionare deosebită și adecă tot-deuna în cursul lunei lui Ianuarie a fiă-cărui an pentru ca să fiă luate în considerațiune la măsurarea adausului la darea generală pe venite.

Acel posesor de case seu acel îngrijitor de case, care nu așterne fasiunea dărei de casă seu nu reintregesc în decursul termenului statorit (cu cel mult 8 đile) de cōtră organul măsurării dărei cōla de fasionare lui așternută cu mancităși, se obligă, ca să porțe speșele împreunate cu luarea ocułațiunei locale, spre scopul delăturării astorfel de mancităși, pedepsindu-se afară de aceea cu o pedepsă dela 1—50 fl. v. a.

Asupra referințelor și datelor factice, din cari se pōte dejudeca venitul chiriei casei, se obligă fiă-cine, ca, îndată ce este provocat de organele de dare, să dea clarificările cerute.

La cererea posesorului de casă se obligă chiriașii, ca prin inducerea numelui în respectiva rubrică a cōlei de fasionare să adeverească adevărul fasionării. Acel posesor de casă, care își subscrie de cōtră chiriași cōla fasionării chiriei înainte de ce se fi indus mai întâiu chiriele, se pedepsesc de atâtea-orți cu 100 fl., de câte-orți a comis față de singuraticii chiriași acēsta neglijarie.

Pedepsa bănescă se estradază în întrégă ei sumă acelui, care a făcut arătarca.

La cas, când posesorul casei în întelegere cu chiriașul a comis prescurtarea de dare și prin acēsta prescurtarea erariului (de stat) atunci se pedepsesc ambele părți cu suma triplă din prescurtarea comisă; de o astfel de pedepsă se absolvă însă chiriașul atunci, când asupra acestei prescurtări face în decursul a 15 đile raport la autoritatea financiară reg.

În urmă se mai amintesc, cum-că în acel cas, decă pentru înlesnirea partidelor supuse dărei de casă din ori și ce causă seu abținere nu s'a predat fasiunea de chiria casei, posesorul casei nu este eliberat dela predarea fasiunei la termenul defipt, ci din contră e obligat a-și lua fasiunea pentru darea de casă dela oficiul de dare oraşenesc.

Braşov, 17 Noemvre 1895.

838,1—2

Magistratul oraşenesc.

Numere singuratices din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potă cumpēra în librăria Nicolae Ciurcu.

Chiar acum a eșit de sub tipar:

Călindarul „AURORII“ pe anul visect 1896.

Cu portretul Archiepiscopului și Metropolitului Dr. VICTOR MIHALYI de Apșa și alte mult mi de ilustr. frumoșe.

Din cuprinsul variat și interesant al acestui Călindăr, însemnăm aici:

I. Pariea Calendaristică: Cronologia pre anul 1896. — Păscălia pe anul 1896. — Sărbătorile și alte đile schimbătōriă la răsăriteni și apuseni. — Posturile. — Regentele an. 1896. — Eclipsele seu întunecimile. — Cele 4 anutimpuri astronomice. — Semnele pentru fazele lunei. — Călindăr iulian-gregorian. — Meteorologie. — Sorele. — Fazele lunei. — Schimbarea timpului după planete. — Têrgurile (după datele oficiose cele mai din urmă). — Serviciu postal și telegrafic. — Îndreptar financiar.

II. Partea de cetit: Dușmanul pocăit. Novelă. — Povestea vulpei. — Vântul. — Străinul. — Dr. Victor Mihalyi de Apșa schiță biografică. — Popa Toma, novelă populară. — Sôrtea Catarinei, legendă Siciliană. — Popa Cejoc — Proverbe țigănesci. — Higienă. — Economă. — Notiță folositoare. — Glume (ilustrate). — Publicațiuni.

Prețul unui exemplar spedit franco e 35 cr., ér 6 exemplare comandate de-odată, costă franco numai 1 fl. 60 cr.

Comandele sunt a se adresa la:

Tipografia „Aurora“ A. Todoran. Gherla — Szamosujvár.

Tot de-aci se pot comanda PREDICE de Iust. Popfin, Tom. I. spedit franco 2 fl. 35 cr.

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decă fiecare cutiă este proveđută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicele la stomach și pânțee, în contra căreilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bóle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce creșce mereu de mui multe decenii încōce. — Prețul unei cutiioriginale sigilate 1 fl. v. a.

Falsificațiunile se vor urmări pe cale jurecătōrescă.

Franzbranntwein și sarea a lui Moll.

Veritabilu numai, decă fiecare sticlă este proveđută cu marca de seutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este fórte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (trotat) alină durerile de gōdină și reumatism și a altor urmări de rēcōlă. Prețul unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Apa de gură-Salicyl a lui Moll.

(Pe baza de natron Acid-salicylicu)

La întrebuintarea gōlnică, cu deosebire importantă pentru copii de ori-ce etate și adulți, asigurăză cōstă apă de gură conservarea sănătōsă și mai departe a dinților. Prețul sticlei proveđute cu marca de apărare a lui A. Moll 60 cr.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și p. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuează gōlnic prin rambursă postală.

La depozite se se cēră anumit preparatele proveđute cu iscalitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Braşov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Franz Kellenen și Ed. Kugler, engros la D. Eremia Nepoții, J. L. & A. Hesshaimer, Teutsch & Tartler, Fritz Geisberger.

40—52.